

31 אוקטובר 23

לכבוד

גיל כהן, סגן בכיר לחשכ"ל במשרד האוצר
שחר בן צבי, מנהלת מחלקת ערביות מדינה, חטיבת המימון, משרד האוצר

הנדון: הצלת סקטור ההייטק במלחמת חרבות הברזל

נכבדי,

בשם הבעלים, היו"רים, המנכ"לים וסמנכ"לי הכספים של חברות ההייטק המובילות במשק, להלן ריכוז הנקודות שעלו בשיחנו, במטרה להציל את הסקטור במסגרת המלחמה.

תהליך הכנת ניירות העמדה על ידנו, משתף את הדרג המקצועי הבכיר ביותר בחברות בישראל. התהליך פתוח ורב משתתפים ובמהלכו נסקר הנושא שבנדון, מתקיים דיון עומק בו מועלות נקודות מרכזיות לנייר העמדה, והוא נשלח להערות ותגובות כלל החברים לגיבושו של הנייר הסופי המוצג בפניכם. כך שנייר העמדה שבפניכם הוא המצרף המקצועי של כלל המשק על ענפיו השונים.

נקדים ונאמר – חברות ההייטק מהוות מחד את קטר הצמיחה של המשק, באשר ביכולתן לחולל סביבן אקוסיסטם משמעותי של צמיחה כלכלית, תשלומי מסים משמעותיים והעסקת מעל 10% מעובדי ישראל. מאידך – חברות אלה מתנהלות באופן כלכלי שונה מאד מהחברות המסורתיות. לרובן אין מחזור מכירות משמעותי, אם בכלל, לאורך שנים. רובן נמצאות במאבק על כח אדם איכותי, ויקר, שהוא הבסיס הקריטי לקיומן, וחלקים אדירים ממנו מחויילים כעת. התעשייה היתה באתגר תקציבי עוד קודם לפרוץ המלחמה, לאור תחילת התייבשות מקורות תקציביים. אי-טיפול בסקטור בדחיפות ובהילות כרגע, פירושו פגיעה ישירה במאות חברות שתפגע (מעבר לזק הישיר של אבטלה וירידה בתקבולי מסים) גם ביכולת של המשק לצאת מהמשבר לצמיחה לאחר תום המלחמה.

מספר גדול של חברות נמצאות בימים אלו בתהליכי גיוס שמתמשכים הרבה יותר מבעבר עוד לפני שפרצה המלחמה. התאבון להשקיע בהון סיכון, המשבר הפוליטי, חברתי והאווירה במדינה סגרו באופן מהיר וחד את יכולת חברות הסטרטאפ לגייס כספים מחו"ל.

אנחנו עדים לעצירה מוחלטת של השקעות בחברות סטרטאפ. משקיעים זרים עצרו את תהליך קבלת החלטות ההשקעה עד שיתברר המצב הבטחוני והגאו פוליטי. הדבר נכון גם לחלק מהמשקיעים הישראלים. בהנחה שהמלחמה תמשך חודשים רבים, כפי שהממשלה מתקשרת, ייקח עוד לפחות חצי שנה של סיוע חלף המשקיעים.

רק תכנית תמיכה ממשלתית משמעותית ומבוססת קריטריונים ברורים תוכל לתמוך בחברות האלו ולמנוע קריסה של עשרות אם לא מאות חברות.

סגירה של חברות תכה **מהר** וחזק בהייטק הישראלי ויהיה לה אפקט מצטבר של מוניטין גלובלי. אלפי אנשים ייפלטו לשוק העבודה מבלי שיהיה מי שיעסיק אותם ומדינת ישראל תצטרך לממן את דמי האבטלה במיליארדים רבים.

משק חזק

לישראל חזקה

לאור ייחודיותן של החברות בסקטור, נוצר מצב שבו הפתרונות שהחלה המדינה להציע לחברות – אינם רלוונטיים, והן למעשה נופלות בין הכסאות.

אנו כותבים את מכתבנו לאחר שקיוונו שמרשות החדשנות יינתן מענה, אולם לצערנו גם שם המענה צנוע, חלקי ביותר, ואינו מהווה פתרון: אושרה תכנית של 100 מלש"ח בלבד, וכנגד השקעה ממשקיעים, שכאמור אין לרוב החברות יכולת להביאה. יש לגבש פתרון מיידי להארכת ה-Run way של החברות.

לפיכך – יש לבנות **במהירות ובבהילות** תכנית תמיכה שתאפשר לחברות שהכסף שלהן נגמר, גישה למקורות מימון להמשך הפעלתן עד שהמצב יתייצב. יוגדר תקציב שיכול להגיע למאות מיליוני דולרים. יוגדרו קריטריונים ברורים לזכאותו לסכומים ויוקם צוות משותף לממשלה ולחברות ההייטק שתהיה לו סמכות לאשר על סמך הקריטריונים. **נודה לקביעת עדכון סטטוס תכופ – עדיף שבועי לפחות, על אופי וצפי הפתרונות.**

קריטריונים לזכאות לדוגמא:

- חברות שמאגדות בישראל
- חברות שיש להם פחות מ-9 חודשי תזרים מזומנים בקופה
- חברות שיכולות להראות שהן בתהליך גיוס שנעצר בגלל המצב
- חברות שגייסו עד היום לפחות 10 מיליון דולר.

קריטריונים למימון לדוגמא:

- עד מקסימום של 5 מיליון דולר
- עד 75% מהתזרים השוטף ל-9 חודשים קדימה
- הוכחה שהמזומן בקופה ייגמר בתוך תשעה חודשים לכל המאוחר

להלן ריכוז הנקודות שעלו בשיחנו, ונקודות נוספות שהוספנו לאחר עיבוד פגישתנו, במטרה להציל את הסקטור במסגרת המלחמה:

1. יש לדאוג להגדיל באופן בהול את תקציב מרכז החדשנות לתמיכה בענף
2. על רשות החדשנות לדחות תשלומי תמלוגים לחברות
3. השקעות של המדינה בחברות בפורמט SAFE, השקעות הונית כנגד הקצאת מניות (הדבר נעשה ע"י ממשלת ארה"ב במשבר 2008 ולבנק האירופי לפיתוח יש תכנית דומה משולבת באשראי ומענקים)
4. פתרון מרכזי ומשמעותי, במינימום סיבוך בירוקרטי: הלוואות בערבות מדינה (אפילו ברמה של Committed credit line) לסטארט אפים שנופלים מהקריטריונים הרגילים של מחזור בהיקפים משמעותיים (קריטריון לדוגמא – הלוואה של 50% מהגיוס **המשמעותי** האחרון, ל-5 שנים, עם אפשרות לפרעון מוקדם ללא קנס כשייפתחו שוב גיוסי ההון ואפשרות להחזר "בלון").
5. התרת החוזר הדרקוני של מס הכנסה שמגביל SAFE (בכך שמייצר אירוע מס על מרכיב רעיוני של ריבית)
6. הצטרפות המדינה כשותף מוגבל בקרנות הון סיכון – במודל דומה לתכנית יוזמה שילדה את תעשיית ההייטק בארץ
7. העברת כספים לקרנות הון סיכון להשקעה במלואו בחברות הפורטפוליו להארכת ה-RUNWAY
8. תכנית משולבת עם המשקיעים המוסדיים שחלקה בסיכון וחלקה בערבות מדינה.
9. הקלה במימון בנקאי:

משק חזק

לישראל חזקה

- א. הפחתת/ הקלה בדרישות בנק ישראל לבנקים למתן אשראי בסיכון גבוה - הפחתת קנסות, דיווחים/ סיווגי הלוואות וכו.
- ב. העברת כספים לבנקים למימון חברות (לקרנות אשראי בסיכון גבוה)
- ג. תכנית EIF עם ה-EU בה המדינה משקיעה כסף יחד עם ה-EU נותנת פתרון default guarantee לבנקים לתת הלוואות ל סטארט-אפים להגדיל Risk.
10. סיוע ותמיכה בהגשה לתכניות אירופאיות.
11. כמו כן ניתן לכלול את חברות סקטור ההייטק בתכנית ייעודית לעסקים בינוניים וקטנים, דוגמת מודל הלוואות PPP שהופעל בקורונה בארה"ב כחלק מה-CARES ACT (Coronavirus Aid, Relief and Economic Security):
- מטרת הלוואה - תמריץ לשמור על מצבת כוח האדם ולמנוע הקטנה בהיקפי משרה בצורה של הלוואות בריבית נמוכה אשר יימחלו ככל ויעשה שימוש בכספים לצורך תשלומים ספציפיים כפי שיתואר להלן.
- זכאות - עסקים ומלכ"רים (כולל קבלנים עצמאים) שיש להם פחות מ- 500 עובדים וכן עצמאים.
- סכום הלוואה המקסימלי - פי 2.5 מממוצע עלויות השכר החודשיות לשנת 2019 (ועד 10 מיליוני דולר). יש לציין כי בחישוב עלות השכר הממוצעת, לא יילקחו בחשבון עלויות שכר העולות על סך של 100,000 דולר בשנה לכל עובד. כמו כן, בחישוב יספר שכר של עובדים שנמצאים ועובדים בארה"ב.
- תנאי הלוואה: תקופה של שנתיים/שלוש, • ריבית שנתית של 1%, • אין צורך בערבויות ובטחונות, • אין קנס פירעון מוקדם, • ניתן לדחות את מועד תחילה הפירעון בחצי שנה • תתאפשר מחילה של 75% מהחוב ופריסה של יתרת 25% ל-4 שנים או פריסה ל-4 שנים חלף מחילה.
- מחילה: על מנת שתהיה מחילה על הקרן, יש להראות כי ב-8 שבועות לאחר קבלת הלוואה, הכסף שימש ל: 1. תשלום משכורות, 2. תשלום ריביות בגין משכנתאות, 3. שכירות, 4. שירותים ציבוריים (utilities) על מנת שקרן הלוואה תימחק במלואה, יש להראות כי לפחות 75% מכספיה הופנו לתשלום משכורות ו- 25% לתשלומים אחרים. וכן כי לא יהיה שינוי במצבת כוח האדם. סכום המחילה ירד ככל ויש ירידה במספר העובדים או שתשלומי השכר קטנו.

כתמיד, נשמח להיפגש שנית על מנת להוסיף ולפרט ככל שיידרש.

בברכת בטחון וחוסן,

נגה קינן
יו"ר פורום ראשי החברות, פורום CFO

מיכל קורן
עו"ד (חשבונאית), מנכ"ל עמותת ה-CFOs לקשרי ממשל ומשק

רותם קאופמן
מנהלת פורום ראשי החברות